

Tog – for alle?

Tove Linnea Brandvik
Forbundsleder Norges Handikapforbund



NHF's interessepolitiske program og Siv.sam rapporten fra 2019.



Våre verdier:

«NHF vil ha **et samfunn for alle**, hvor ingen diskrimineres på grunnlag av funksjonsevne, kjønn, seksuell orientering, etnisitet, nasjonalitet eller tro.»



FN ber oss gjennomføre et paradigmeskifte.

- Så lenge vi mener det er feil med folk...
- Så lager vi løsninger med feil resultat.

Spesielle behov?

- Bli transportert frå A til B
- Forutsigbar transport
- Kunne velge miljøriktig transport

Å komme på – og av toget

- Helst terskelfritt
- «Mind the gap»
- Ramper og heiser – må virke
- Heis og stasjonsområde

■ Elektriske rullestoler

To centimeter for stor for toget

1300 personer har rullestoler fra Nav om er noen centimeter for store til å få lovlig plass på toget og bussen. Hverken Nav, Samferdselsdepartementet eller rullestolprodusenten har noen planer om å tilpasse seg.



Da Arve J. Nilsen kjørte inn på toget, kollapset rullestolheisen. Etterpå kom han seg fra Bergen til Drammen, snudde rullestolen og kjørte av toget med den tyngste enden innerst, og alt gikk bra.

To dager senere fikk han beskjed om at Vy ikke ville ta ham med hjem til Bergen.

– Jeg insisterte på å prøve og fikk beskjed om at jeg måtte regne med å betale reparasjonskostnadene om heisen gikk i stykker, forteller han.

Fire centimeter

Det viser seg at stolen hans er for stor. Han har en Permobil X850, som er en populær og mye brukt elektrisk rullestol for utendørs bruk i Norge. Den er 72 centimeter bred og 124 centimeter lang for toget.

Vy tar i prinsippet ikke med stoler som er større enn 70x120 centimeter.

– Jeg greier å komme inn med stolen, men jeg får ikke lov, forteller Nilsen.

– Dette betyr: Den som trenger en solid stol for å komme seg ut i naturen eller være utendørs om vinteren, har ikke rett til å få være med på toget eller bussen med den samme stolen.

– Denne typen stol er veldig mye brukt for å komme til ulendte steder eller for å kunne kjøre i sne. Mange er avhengige av den for å kunne leve et verdig liv. Så har Vy plutselig laget en konstruksjon med andre grenser. Reglene hindrer mangfold og bryter med prinsippet om universell utforming, sier Arve J. Nilsen.

vi ikke mulighet til å få den om bord. Du kommer ikke inn, og du får ikke plass på rullestolplassen, sier markeds- og kommunikasjonssjef Linda Kragseth i Vy tog Vest.

– Vi kan ikke «være greie» heller, for det handler om sikkerhet og å kunne evakuere folk på en skikkelig måte, sier hun.

Det er derfor Vy går ut med standardmål.

– Vi kan ikke liste opp rullestoltyper, for de er i stadig endring. Derfor prøver vi å gi standardiserte mål, sier Kragseth.

Sprikende standarder

Men hvorfor er ikke Permobil X850 innenfor målene som Vy krever? Den svenske produsenten følger andre regler enn dem Vy opererer med.

– Vi forholder oss til de normene som gjelder for produktene, sier administrerende direktør Håkon Bertelsen i Permobil Norge til Handikapnytt.

– Så lenge stolene er innenfor kravene i de forskjellige klassene, har vi gjort vårt. Så har Vy gjort en selvstendig vurdering av hva de kan ta på toget. Det er rart at de ikke følger standarden, mener han.

Men jo, Vy følger standarden. En helt annen standard. Linda Kragseth viser til at plassen for rullestoler på togene tilfredsstiller internasjonale mål, noe Samferdselsdepartementet bekrefter.

Det er nemlig en EU-forordning fra 2014 som fastsetter kravene: Et europeisk



togselskap må kunne ta med en rullestol som er 70 centimeter bred, 120 centimeter lang, 137,5 centimeter høy og veier 300 kilo inkludert bruker og bagasje.

Håkon Bertelsen er forundret over at togene ikke kan ta med en Permobil X850, siden den bare er to centimeter bredere og fire centimeter lenger.

– Togsettene er såpass romslige at det vil gå fint, mener han.

1303 rullestoler

Nav, på sin side, låner ut X850 til mange og kommer til å fortsette å gjøre det. Seks prosent av rullestolene med motorisert styring i Norge er nettopp en X850. Totalt har Nav utlevert 1303

BEGRENSNING: Heisen på toget sier klart fra hvor grensen går.

at Permobil X850 er for stor i lengde og bredde, samtidig som den har en svingradius som vil egne seg dårlig til manøvrering på små flater. Den har imidlertid flere andre egenskaper som mange brukere i Norge verdsetter.

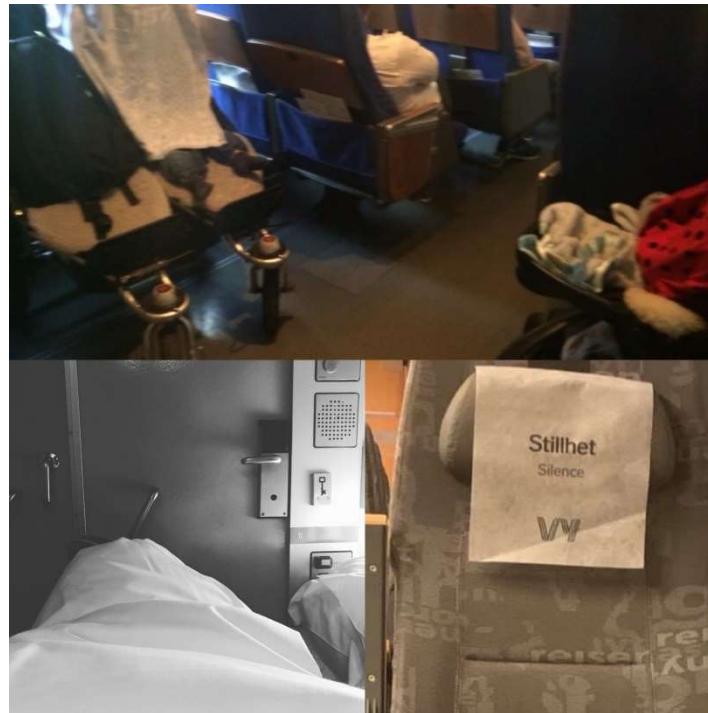
Det uttaler Liv Welde Johansen, direktør for hjelpemidler og tilrettelegging i Nav, i en epost til Handikapnytt formidlet gjennom Navs informasjonsavdeling.

Hun viser til at setet kan tilpasses godt, at den er stabil og at den kom-

Å komme inn på toget

- Plass nok til rullestol
- 120 cm-grensa stenger flere av de vanligste rullestolene ute.
- Vi har en debatt om 2 cm.

Et lite glimt fra hverdagen?



- Fokus: alle skal kunne reise
- Det må anskaffes riktig.
- Brukermedvirkning
- Utprøvningsmuligheter
- System og struktur må henge sammen

